

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART VALGA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

TAL
TECH

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	VALGA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJAD	Madis Mumm, Kaupo Kutsar
TOIMETAJAD	Kristjan Piirimäe, Viktoria Voronova
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III KOOSTÖÖ	7
LISA 1. ARENGU INDIKAATORID	8

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Alljärgnev on nimekiri Valga valla olulisimatest eesmärkidest ringmajanduse valdkonnas:

- pakendijäätmete kogumise kvaliteedi tõstmine;
- keskkonnasõbraliku tootmise arendamine sh uudsed lahendused jäätmetest uute vajalikke ja elutähtsate toodete tootmiseks;
- jäätmemajade võrgustiku loomine;
- tekstiiljäätmetele kordus- või taaskasutuse leidmine (Riidekonteineritesse pandi varem prügi ja kaltse, mistõttu see süsteem tuli ära lõpetada).

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

- Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine.

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Jäätmejaamas on taaskasutuskeskus.
- On analüüsitud ja välja toodud potentsiaalsed tööstusalad. On paar tööstusparki, millel on kasvuruumi.
- Laatrese on ehitamisel biogaasijaam.
- Eraldi sorteerimise prügikastid on valla asutustesse hiljuti tellitud.
- Praegusel ajal on päikeseenergia arendamise buum. Tuuleenergeetika alad on planeerimisel.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOVis ja allasutustes

- Keskendume nendele keskkonnahoidlikele toodetele ja teenustele, kus ei ole olelusringi olulist hinnalisa. Keskkonnahoidlike riigihangete edendamine vastavalt seadusandluse ja nõuete arengule

Ringmajandusalane teavitustegevus

- elanike teavitamine jäätmete korrektsest sorteerimisest
- konteinerite parem märgistamine

Jäätmemajanduse edendamine

- nutikad prügikastid
- ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm
- piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine)
- sorteerimise mugavuse tõstmine
- jäätmemajade võrgustiku loomine

Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine

- pikas perspektiivis Rohelise Kontori sertifikaadi taotlemine ja võimalusel keskkonnajalajälje hindamine

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos
- bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.
- oluline on põllumajandusmaade säilitamine taastuveneergetika arendamise kõrval, tuginedes ÜP-dele

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- töötada välja ringmajanduslike tööstusparkide kontseptsioon. Olulisim on seejuures puidutööstus. Võiks edendada ringset puidutööstust

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms

Ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil

- korduskasutuse süsteemi edendamine, võttes arvesse mh varasemate ettevõtmiste ebaõnnestumisi. Varem olid riidekonteinerid, kuid see süsteem ei toiminud hästi. Valga jäätmejaamas on taaskasutuskoda, kuid see on tegevust lõpetamisel. Sega on tarvis korduskasutust kuidagi teisiti edendada.
- reformimata riigimaade kasutuselevõtmine ringmajanduslike projektide edendamiseks

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- KOV-i või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III KOOSTÖÖ

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Väiksem koostööpiirkond on Valga maakond.
- Valga maakonna ühine jäätmekava. Ühine energia- ja kliimakava koostamine.
- Maakondlik ja Lõuna-Eesti piirkonna tegevus ettevõtjate toetamisel. Teemaatilised infopäevad jms
- Valgamaa Agentuuri juurde ringmajanduse valdkonna toe tekitamine

RINGMAJANDUSE ALANE RIIGI TASANDI JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

- Laiem koostööpiirkond on Lõuna-Eesti
- Piiriülese koostöö tihendamine Läti naabervaldadega

LISA 1. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Eeskujulik - jäätmekavas on määratud eesmärgid ja tegevused, kuidas suurendada jäätmete ringlusse võtmist.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Eeskujulik - jäätmehoolduseeskirjas on sätestatud, et korraldatud jäätmeveo raames on liigiti kogumine (lisaks segaolmejäätmetele vanapaber, bio- ja suurjäätmed) kõigile jäätmevaldajatele kohustuslik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Eeskujulik - on nõutud, et vähemalt 50% jäätmeveo raames kogutud jäätmetest on võetud ringlusse.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Edasijõudnu - igas punktis peab olema võimalik anda ära kõiki pakendite liike vähemalt kolmeks liigiks kogutuna.

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme, paber- ja biojäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

A Puudulik

Eeskujulik - vähemalt viiel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 40 tundi nädalas ja vähemalt 8 tundi ühel puhkepäeval.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Eeskujulik – on loodud võimalused asjade korduskasutusse suunamiseks (tooted või tootekomponendid, mis ei veel jäätmeteks muutunud). Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel, seega aitab korduskasutus jäätmeteket vähendada või vältida. Korduskasutussüsteemi näide on mööbli või riiete viimine taaskasutuspoodidesse.

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuvenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuvenergiaalaid?

Baastase – omavalitsuse üld- või eriplaneeringu kavandamisel on eraldi käsitletud taastuvenergiaalaid.

3. RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Baastase – pakutakse jäätmehooldusalast nõustamist ja viiakse läbi teavitamist.